

Středověká společnost

stručná metodika lekce

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Lekce je součástí komplexního programu **Středověk v Říčanech**.

Cílová skupina: 6. - 7. třída

Hodinová dotace 4 vyučovací hodiny

Průvodce programem a všechny další přílohy jsou ke stažení zde:

<https://muzeumricany.cz/regionalni-ucebnice/programy-hands-on/stredovek-v-ricanech/>

Přílohy k lekci Středověká společnost:

4.16 Říčanský hrad na fotografiích

4.12 Hra geofun

4.13 Pražský groš informace

4.14. PL Kostel

4.15 Osnova proslovu kněze

4.30 Reflexe kostel

Anotace

Lekce probíhá v centru Říčan a v kostele sv. Petra a Pavla. Žáci poznávají středověké městečko pomocí geolokační hry Za pokladem do středověkých Říčan. Pracují ve skupinách s tablety a/nebo mobily. Následuje program v kostele s lektorem/lektorkou a farářem, který představuje roli kostela ve středověké i současné společnosti.

Znalostní cíle: Žák srovná strukturu dnešního města se strukturou města ve středověku. Žák vysvětlí, co měl na starosti kněz ve středověku a jakou roli měla církev při vzdělávání obyvatel.

Dovednostní cíl: Žák na základě informací v geolokační hře kriticky vyhodnocuje situaci a reaguje na ni.

Postojové cíle: Žák oceňuje uspořádání současné společnosti ve srovnání se středověkem. Žák oceňuje význam kostela v historii a v současnosti města.

Metody

- Zážitek výuka – geolokační hra
- Individuální práce – poznávání kostela
- Místně ukotvené učení – poznáváme středověké Říčany v kontaktu s reálným prostředím
- Výuka venku – program probíhá celý venku

Pomůcky

zalaminované staré fotografie hradu a současná fotografie hradu v pohledu od železniční trati (příloha 4.16 Říčanský hrad na fotografiích); tablety s nahranou geolokační hrou Za pokladem do středověkých Říčan; informace ke geofunu (příloha 4.12 Hra geofun – instrukce k instalaci a popis hry, žáci dostanou předem, aby si mohli stáhnout jako zálohu do mobilu); mince – odměna žáků a informace o minci (příloha 4.13 Pražský groš informace); váček nebo nádoba na poklad; psací potřeby; flipchart/tabule/velký list papíru; PL Kostel (příloha 4.14. PL Kostel); body-osnova k proslovu kněze (příloha 4.15 Osnova proslovu kněze); lístky pro anonymní reflexi na závěr bloku v kostele (příloha 4.30 Reflexe kostel)

<p>Úvod u hradu 2 minuty</p>	<p>Dnes se společně vydáme do středověkého městečka – v první části projdeme část Říčan podle geolokační hry, po přestávce pak navštívíme kostel, významné místo pro středověkého člověka. Lektor/ka ukáže žákům zalaminované fotografie se záběry hradu z různých světových stran, z různých období. Na snímcích je patrná vyvýšená pozice hradu na skále (dnes částečně odtěžené). Příloha 4.16 Říčanský hrad na fotografiích.</p>
<p>Geolokační hra Za pokladem do středověkých Říčan 110 minut</p>	<p>Aplikace geofun – spuštění na tabletech nebo mobilech. Projdeme středověkými Říčany s geolokační hrou. Pravidla pohybu – přesunujeme se společně, pozor na příkré schody, nevstupujeme do silnice. Doporučíme skupinám držet se dále od sebe, aby se navzájem nerušily. Zdůrazníme, že hra není soutěž na čas, chceme ji projít společně, společně si ji užít. Lektorka rozdává tablety do každé skupiny (maximálně pětice), dá instrukce ke spuštění, ověří, že všechny skupiny mají aplikaci spuštěnou a nemají žádný technický problém. Při pohybu mezi jednotlivými stanovišti lektorka pokládá dotazy, poté dá pokyn k přesunutí. Dotaz vede k zamyšlení nad tématem, které žáci právě v geolokační hře řešili a jeho přenesení do současného světa.</p> <p>Společné zastávky na krátké reflexe po splnění stanovišť: Pod hradem: <u>Kdo z vás rád navštěvuje hrady a zříceniny. Proč?</u></p> <p>U kovárny: <u>Napadá vás, která povolání se dnes provozují mimo lidská sídla a proč?</u></p> <p>U mlýna: <u>Mlýny ušetřily lidem spoustu času s přípravou jídla, nemusel si každý ručně mlít mouku. Co děláme za úkony my při přípravě jídla dnes? Kdo si kupujete mraženou pizzu? (Polotovary středověk neznal.) Kdo si doma mele koření? Jak je to dlouho, co jste si něco sami připravili (upekli) k jídlu? Kdo něco pekl tento týden, stoupne si nalevo. Apod.</u> <u>Za krčmou: Děti ve středověku v hospodě pily pivo. Co si myslíte o tom, že je dnes do 18 let zákaz pít alkohol?</u></p> <p>Na trhu: <u>Dřív, když si lidé kupovali drůbež, kupovali si ji živou na trhu a pak ji zabili. Kdo z vás si myslí, že by zvládl zabít slepici?</u></p> <p><u>U kostela</u> v části geofunu věnované středověkému školství: zdůrazníme pro středověk typické memorování. Když se žáci učí (ve skupinách) zpaměti plný titul Karla IV., lektorka zadá, že si to mají skupiny vzájemně přeříkat – udělat soutěž: po skupinách řekněte celý titul Karla IV. (Záleží na žácích, jestli vyberou zástupce s vynikající pamětí nebo se každý žák naučí jen část titulu.) Až pak pokračujeme dál ve hře. Na konci žáci dostanou odměnu za nalezení pokladu, minci (repliku pražského groše) s popisem (příloha 4.13 Pražský groš informace).</p> <p>Informace od lektora/lektorky: Stále lze nalézat poklady, dělají se vykopávky, nález se musí oznámit. Archeologické nálezy jsou vlastnictvím státu, nálezce si je nechat nemůže.</p> <p>Reflexe na konci hry v zahradě muzea: Jaké bylo hlavní téma hry, co jsme chtěli ukázat, porovnat? Dojdeme k tomu, že to byl člověk v nouzi (tomu jsme se věnovali už při prvním setkání). V geofunu to byl chlapec-sirotek. Jaký je rozdíl mezi situací sirotka dnes a sirotka Petra ve středověku? (Dítě dnes nemůže být samo na ulici, stát se o všechny osiřelé děti stará, hlídá také týrané děti.)</p>

Individuální reflexe 10 minut	Blok v duchovním prostoru zakončujeme individuální reflexí. Lektorka rozdává lístky s otázkami: Která z funkcí kostela je ti nejbližší? Kým bys byl/a v tomto místě nejraději? Tím, kdo lidem předává nějaké poselství. Tím, kdo prosí (za sebe, za druhé, za společnost, za svět...). Tím, kdo druhým pomáhá. Tím, kdo chce být sám a chce se zklidnit (příloha 4.30 Reflexe kostel). Žáci se nepodepisují, reflexe je anonymní. Žáci se vrátí do lavic, v klidu odpoví na otázku, pak lístky odevzdají lektorovi/lektorce do připravené nádoby/košíku. Žáci vyjdou z kostela, tak tento blok končí.
----------------------------------	---

